

ושלוש מסעדות שנשארו בבעלות ערבים. **אבנים ושברי בקבוקים.** לפני כחודש נעצרו שני צעירים ערבים שטיילו במרכז העיר על-ידי קבוצת עיראקים. אחד מהשניים הצליח לחמוק ואילו השני, איוב סחבני, הותקף על-ידי העיראקים. הוא פנה למשטרה והגיש תלונה נגד מתקיפיו, בזהותו אחד מהם בשמו. המשטרה עצרה את האיש, פתחה נגדו תיק. בחקירה עמד העצור על טענתו כי לא היה לקטטה שום קשר עם השתייכות עדתית: היא פרצה על רקע אישי בהחלט. זה מזמן ששמועות התהלכו שאיוב סחבני יצא עם עיראקית. המכות נקמו את כבוד העדה. אותו ערב נכנסו למסעדת שהין, אחת מן השלוש השייכות לערבים, כמה בחורים עיראקים שניגשו לאיוב סחבני שהסב לשולחן בחברת מכרים. הבחורים שידלו את סחבני לבטל את תלונתו למשטרה וכשעמד סחבני על דעתו, נתחממו הרוחות ותגרת-ידים קטנה פרצה. שהין שזאג לשלום מסעדתו ביקש מן המתקוטטים לצאת החוצה ולסיים את ויכוחם שם. הוא גם פנה למשטרה כדי שתמנע התפרצות רצינית בין הצדדים.

לכשהגיעה מכונית המשטרה למקום מצאה את הרחוב ריק מאדם ובית-הקפה שקט ושלום. אך כמה שעות לאחר מכן, ברדת החושך, הותקף ביתו של שהין על-ידי קבוצת עיראקים שיידו אבנים והשי מיצו איזמים לעומת תושבי הבית. המשטרה הוזעקה שוב; ושוב, בהגיעה למקום, לא מצאה איש מן המתקיפים. במקום זה מצאה

מפקד משטרת רמלה, מפקח רא"ש, יוסף קיבני. הוא האיש שתפי קידו לדאוג לכך שבעיר רמלה לא יהיו פוגרומים והתפרצויות.

העיקריים בכל העניין, לא טרחו אפילו לסקור את כל שורת המועמדים במסדר הויהוי, הודיעו כי אין בין הנוכחים איש שהשתתף בהתקפה על ביתו. הם, כנראה, לא רצו להסתבר בריב עוד יותר גדול עם העדה העיראקית: יותר כדאי היה לראות העניין כמחוסל. במקרים כאלה נוהגת המשטרה לרשום על התיק: עברין לא נודע; רישום אשר כמוהו כסגירת התיק.

ניצוץ באבק שריפה. מאותו יום חל שינוי באווירה השוררת ברמלה. כל רגשות אי-הנוחיות והשנאה הסתומה שהיו קיימים התחדדו, היחסים בין ערבי לעיראקי התמתחו. עד אשר, כשלושה שבועות לאחר המקרה הראשון, ארע מקרה שני, חריף יותר, שהחזיר את רמלה אל כותרות העיתונות.

הגורם המיידי לכל העניין היתה החלטתם של שני נערים לבקר בקולנוע איילון, בכביש הראשי של רמלה. האחד היה אדוארד דנוס, חבר קבוצת נוער מקיבוץ עין-חרוד שבא לבקר את אמו ואחיו, תושבי מעברת רמלה ב'. עמדתו על מדרגות הקולנוע והתבוננותו בתמונות הסרט המוצגות בחוץ, הוא מספר. "אחר כך החלטתי לרדת אל אחי וחבר שלו שעמדו מרחק קטן ממני. ראיתי נער העולה מולי בריצה. פתאום הוא נתקל בכתפי בכוח רב. אמרתי לו: "סליחה!" אך הוא התרעם: "האם אתה לא רואה?" הוא גם התחיל לצעוק ולדחוף אותי. לא ידעתי בכלל שהוא ערבי; הוא דיבר עברית שוטפת. התנהגותו הרגיזה אותי מאד. נתתי לו

"מה עשינו להם?!" הודה אחייני היא אם הבית שהותקף. היא יושבת בחצר ביתה כאשר דפקו כמה בחורים עיראקיים על הדלת, ביקשו את כתובת בית הנער שדקר את הבחור העיראקי. "אני לא רציתי לומר להם" היא מספרת, "כי פחדתי שיעשו משהו לאותה משפחה. במקום זה התפללו עלי והחלו מתקיפים את הבית. למה? מה עשינו להם?"

סטירת-לחי. ואז הוא היכה אותי בכתף וברח. אני חשבתי שזאת מכה, צעקתי לאחי שיתפוס את הנער הבורח. ואז ראיתי שזאת לא היתה סתם מכה — מן הכתף נול לי דם. צעקתי לאחי שדקרתני בסכין; הוא לקח אותי על גבו ונשא אותי לתחנת המשטרה." למעשה לא היה זה מקרה של התגרות עדתית מכוונת. אדוארד דנוס היה שבוע ימים בלבד ברמלה, לא הכיר איש בעיר. גם על האווירה המתוחה ששררה בין ערבים ועיראקים הספיק לשמוע אך מעט. אולם איש לא התחשב במה שגרם לתגרה, שהרי כולם ידעו כי לא היא קבעה כי אם האווירה הכללית ששררה לפניו. הדקירה עצמה היתה כניצוץ המפוצץ את חבית חומר-הנפץ.

ככל שאדוארד ואחיו התקרבו למשטרה התאסף סביבם המון רב יותר של צעירים עיראקיים נרגשים. בהגיעם למשטרה כבר היתה להמון צורה של הפגנה גועשת. "אנו נשחט אותם!" הם צעקו לפני הקצין שיצא לקראתם. "אנו נהרוג את כל הערבים שבעיר!" מפקד המשטרה ניסה להשקיט את הרוחות, להבין מה קרה. "הילד של עגי, זה שעובד במכסה, דקר אותי", הם הסבירו בהצביעם לאדוארד ששתת דם. הקצין ביקש כי רק אחיו של אדוארד והעדים הישירים למקרה יישארו בתחנה. כל השאר נצטוו להתפורר, לחזור בשקט לעיסוקיהם.

"ואל תנסו לעשות את מה שאתם מאיימים בו", התרה בהם הקצין. "אחרת תצטערו על כך." אך בעוד קציני-החקירות גובה

ווידו אדעיג'ו, 16, דקר את אד"ר וארד דנוס, הנער העיראקי. אחר דקירה זו כנבנו של הנער היהודי החלו הרוחות ברמלה סוערים, להתמנה. אולם במשטרה נמנעו ונהלכו בין שני הצדדים.

ללא כל קשר. אברהם כליף היה בין אלה שראו כיצד נדקר נער יהודי על-ידי נער ערבי ברחוב הראשי של רמלה. "הלכנו למשטרה לבקש שוטרים שיעצרו את הדוקר", הוא מספר, "אבל המשטרה לא עזרה." זה הרגיז את העיראקים כל כך עד כי החליטו לערוך משפט לעצמם. הם התקיפו בית של משפחה ערבית שלא היה לה כל קשר למקרה.

רחבה מכוסה כולה אבנים, עצים ושברי בקבוקים. יחד עם זאת הצטופף ליד הבית המון של קרוב ל-200 סקרנים שבאו לחזות בשדה-הקרב הנתוש. פגמים מעשה. לבסוף הפקיד מפקד מש" גפשות) במורא ופחד היסטרי.

עבריון לא נודע. המשטרה ניסתה לגבות עדויות, לשאול מי יידה את האבנים, מי ארגן את ההתקפה. אך איש, כמובן, לא ידע מאומה. כולם נאספו רק לאחר מעשה. לבסוף הפקיד מפקד מש" טרת רמלה, מפקח ראשון יוסף קיבני, משמרות שוטרים מוויינים לשמור על בית שהין ועל שאר פתי הרובע הערבי, וחזר לתחנה. מצדם הפקידו גם הערבים משמר על בתיהם.

למחרת מסרו עדי הראייה כי יכלו לזהות אדם אחד בלבד מבין המתקיפים: עיראקי אילם. המשטרה ערכה מיד חיפושים, גילתה עיראקי אילם. אולם כשהובא לתחנת המשטרה והועמד במסדר זיהוי לא יכול איש מן העדים לזהותו כאותו אילם הדרוש למשטרה. ואז החלו בחיפושים נוספים שגילו כי בין העוילים העיראקים ישנו גם אילם שני, בחור חסי-מוג ומתבלט, "גבדא" (גיבור) לפי מיטב הסגנון המורחץ.

המשטרה פנתה לועד עולי עיראק במקום, ביקשה ממנו להמציא לה את הבחור לזיהוי. אולם כאשר מקץ עשרה ימים טרם הופיע האילם במשטרה נשלח שוטר למעברה שחיפש את האילם והביאו למסדר זיהוי. מפקד המשטרה היה בטוח כי הפעם תפס את האחראי להתמנה. אולם במשטרה נמנעו ונהלכו בין שני הצדדים.